

Hotărârea Curții
18 mai 1993*

Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft e. V.
împotriva
Yves Rocher GmbH

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare,
formulată de Bundesgerichtshof)

„Libera circulație a mărfurilor – Restricții cantitative – Măsuri cu efect echivalent –
Interdicția de a face publicitate folosind o comparație a prețurilor”

În cauza C-126/91,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Bundesgerichtshof, de pronunțare, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft e.V.

și

Yves Rocher GmbH,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 30 și 36 din Tratatul CEE,

CURTEA,

compusă din domnii O. Due, președinte, C. N. Kakouris, M. Zuleeg și J. L. Murray, președinți de cameră, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse, M. Díez De Velasco și P. J. G. Kapteyn, judecători,

avocat general: domnul M. Darmon

grefier: domnul D. Triantafyllou, administrator

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

- pentru Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft, de Dr. Rudolf Friedrich, avocat în Baroul din Karlsruhe,
- pentru Yves Rocher GmbH, de Dr. Dirk Schroeder, avocat în Baroul din Köln, și Robert Colin și Marie-Laure Coignard, avocați în Baroul din Paris,

* Limba de procedură: germana.

- pentru Guvernul Republicii Federale Germania, de Dr. Joachim Karl, Regierungsdirektor în Ministerul Federal al Economiei și de Alexander von Mühlendahl, Ministerialrat în Ministerul Federal al Justiției, în calitate de agenți,
- pentru Guvernul Republicii Franceze, de Edwige Belliard, director adjunct la Direcția juridică a Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent, și de Jean-Louis Falconi, secretar pentru Afaceri Externe în cadrul Direcției Juridice din Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent suplent,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de Rafael Pellicer, membru al serviciului juridic, asistat de Roberto Hayder, funcționar național detașat la acest serviciu, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale Yves Rocher GmbH, ale guvernului german, ale guvernului francez și ale Comisiei Comunităților Europene prezentate în ședința din 2 iunie 1992,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 15 septembrie 1992,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin ordonanța din 11 aprilie 1991, primită la Curte la 30 aprilie 1991, Bundesgerichtshof a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, o întrebare preliminară privind interpretarea articolelor 30 și 36 din tratat pentru a putea aprecia compatibilitatea cu aceste dispoziții a unei reglementări naționale privind publicitatea comercială.
- 2 Această întrebare a fost adresată în cadrul unui litigiu între Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft, asociație fără scop lucrativ cu sediul în München (denumită în continuare „Schutzverband”), și Yves Rocher GmbH (denumită în continuare „Yves Rocher”), filială a societății franceze Laboratoires de biologie végétale Yves Rocher, litigiu care privește un anunț publicitar care a fost difuzat de Yves Rocher și care constă într-o comparație între vechile și noile prețuri ale produselor proprii.
- 3 Înainte de 1986, publicitatea prin intermediul comparațiilor între prețurile aceleiași întreprinderi era licită în măsura în care nu era neloială sau de natură să inducă în eroare consumatorul. La cererea anumitor comercianți cu amănuntul, legislatorul german a introdus, prin „Gesetz zur Änderung wirtschafts-, verbraucher-, arbeits- und sozialrechtlicher Vorschriften” (Legea de modificare a anumitor dispoziții privind dreptul economic, dreptul consumatorilor, dreptul muncii și dreptul social) din 25 iulie 1986, articolul 6e din „Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb” (Legea privind concurența neloială, denumită în continuare „UWG”) din 7 iunie 2009, care a interzis publicitatea prin intermediul comparațiilor între prețuri individuale. Această interdicție urmărește să protejeze consumatorii și concurenții împotriva publicității prin comparații între prețuri.
- 4 Cu toate acestea, interdicția prevăzută la articolul 6e din UWG nu este absolută. Se prevede o derogare pentru comparațiile între prețuri care „nu atrag privirile” (blickfangmäßig) [articolul 6e alineatul (2) punctul 1 din UWG], precum și pentru publicitatea prin catalog [articolul 6e alineatul (2) punctul 2 din UWG].

- 5 Yves Rocher vinde prin corespondență în Republica Federală Germania produse cosmetice furnizate de societatea-mamă și fabricate în mare parte în Franța. Publicitatea acestor produse, concepută de către societatea-mamă în mod uniform pentru diferitele state membre implicate, este difuzată în cataloage și broșuri de vânzare. În cadrul activității sale de vânzare, Yves Rocher a difuzat o broșură intitulată „Economisiți până la 50 % și mai mult la 99 dintre produsele dumneavoastră Yves Rocher preferate” care indica, alături de vechiul preț tăiat, noul preț al acestor produse, inferior precedentului, cu caractere mari de culoare roșie.
- 6 Considerând că acest tip de publicitate era contrar dispozițiilor articolului 6e alineatul (2) punctul 1 din UWG, Schutzverband a citat Yves Rocher în fața Landgericht München I. Considerând că această dispoziție din UWG interzice orice publicitate constând în compararea prețurilor vechi cu prețurile noi dacă această publicitate „atrage privirile”, Landgericht München I a interzis societății Yves Rocher să difuzeze acest tip de publicitate.
- 7 Yves Rocher a formulat apel împotriva acestei decizii în fața Oberlandesgericht München, care a anulat ordonanța pronunțată de Landgericht în temeiul dispozițiilor articolului 6e alineatul (2) punctul 2 din UWG. Schutzverband a formulat un recurs împotriva acestei decizii în fața Bundesgerichtshof, care a considerat că nu se aplică această din urmă dispoziție. Considerând însă că aplicarea articolului 6e alineatul (1) din UWG pune o problemă de interpretare a dreptului comunitar, Bundesgerichtshof a decis să suspende judecata până când Curtea va pronunța o hotărâre preliminară cu privire la următoarea întrebare:
- „Articolul 30 din Tratatul CEE trebuie să fie interpretat în sensul că împiedică aplicarea oricărei dispoziții din legislația unui stat membru A care interzice unei întreprinderi ce are sediul în statul respectiv și vinde prin corespondență, prin catalog sau broșură, mărfuri importate dintr-un stat membru B să practice o publicitate prin intermediul prețurilor în care prețul nou este scos în evidență pentru a atrage privirile și se face trimitere la un preț mai mare prezent în catalogul anterior sau broșura anterioară?”
- 8 Pentru o prezentare mai detaliată a faptelor și a cadrului legislativ din acțiunea principală, a derulării procedurii, precum și a observațiilor scrise prezentate Curții, se face trimitere la raportul de ședință. Aceste elemente din dosar nu sunt reluate în cele ce urmează decât în măsura în care acest lucru este necesar pentru raționamentul Curții.
- 9 Este necesară precizarea că, în conformitate cu articolul 30 din tratat, între statele membre sunt interzise restricțiile cantitative la import, precum și orice măsuri cu efect echivalent. În conformitate cu jurisprudența constantă, constituie măsură cu efect echivalent restricțiilor cantitative orice reglementare comercială a statelor membre în măsură să împiedice comerțul intracomunitar direct sau indirect, efectiv sau potențial (Hotărârea din 11 iulie 1974, Dasonville, 8/74, Rec., p. 837, punctul 5).
- 10 De asemenea, Curtea a hotărât că o legislație națională care limitează sau interzice anumite forme de publicitate ori anumite mijloace de promovare a vânzărilor, chiar dacă nu afectează direct importurile, poate fi de natură să restrângă volumul acestora ca urmare a faptului că afectează posibilitățile de comercializare a produselor importate. Faptul că un operator economic este constrâns fie să adopte sisteme diferite de publicitate sau de promovare a vânzărilor în funcție de statele membre în cauză, fie să abandoneze un sistem pe care îl consideră deosebit de eficient, poate constitui o piedică pentru importuri chiar dacă această legislație se aplică fără deosebire produselor naționale și produselor importate (a se vedea Hotărârea din 15 decembrie 1982, *Oosthoek's Uitgeversmaatschappij*, 286/81, Rec., p. 4575,

punctul 15; Hotărârea din 16 mai 1989, *Buet*, 382/87, Rec., p. 1235, punctul 7; Hotărârea din 7 martie 1990, *GB-INNO-BM*, C-362/88, Rec., p. I-667, punctul 7; Hotărârea din 25 iulie 1991, *Aragonesa de Publicidad Exterior și Publivia*, C-1/90 și C-176/90, Rec., p. I-4151, punctul 10).

- 11 Prin urmare, este necesar să se considere că o interdicție precum cea contestată în litigiul din acțiunea principală este în măsură să restrângă importurile de produse dintr-un stat membru în altul și constituie așadar, în această privință, o măsură cu efect echivalent în sensul articolului 30 din tratat.
- 12 Cu toate acestea, ar trebui reamintită jurisprudența constantă a Curții, conform căreia, în absența unei reglementări comune în materie de comercializare, piedicile în calea liberei circulații intracomunitare ce rezultă din diferențele dintre reglementările naționale trebuie să fie acceptate în măsura în care o astfel de reglementare se aplică fără deosebire produselor naționale și produselor importate și se poate justifica prin necesitatea de a satisface cerințele imperative referitoare, între altele, la protecția consumatorilor sau la loialitatea tranzacțiilor comerciale (a se vedea, în special, Hotărârea *GB-INNO-BM*, citată anterior, punctul 10). Cu toate acestea, astfel cum a precizat Curtea în mai multe rânduri (a se vedea, în special, Hotărârea *Buet*, citată anterior, punctul 11), reglementarea trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit.
- 13 Este cert că o interdicție de tipul celei contestate în litigiul din acțiunea principală vizează atât produsele naționale, cât și produsele importate.
- 14 De asemenea, guvernul german a declarat că interdicția formulată la articolul 6e din UWG vizează protecția consumatorilor împotriva atracției deosebite a publicității prin comparații între prețuri care adeseori este în măsură să inducă în eroare. Pe de o parte, este deosebit de ușor să înșele consumatorul din cauză că, în general, acesta nu este în măsură să verifice comparația între prețurile vechi și prețurile noi. Pe de altă parte, publicitatea prin comparații între prețuri este de natură să sugereze un nivel de prețuri în ansamblu avantajos fără ca acesta să fie justificat pentru întreaga gamă de produse.
- 15 Din moment ce protecția consumatorilor împotriva publicității înșelătoare este un scop legitim din perspectiva dreptului comunitar, este necesar să se verifice, în conformitate cu jurisprudența constantă, dacă dispozițiile naționale sunt în măsură să realizeze obiectivul vizat și nu depășesc limitele a ceea ce este necesar în acest scop.
- 16 În această privință, ar trebui remarcat, în primul rând, că o interdicție de tipul celei contestate în litigiul din acțiunea principală se aplică în cazul în care comparațiile între prețuri atrag privirile, indiferent dacă sunt corecte sau nu. Astfel, această interdicție nu se aplică la comparațiile între prețuri care nu atrag privirile. În cazul de față, publicitatea nu este interzisă din cauza pretinsei falsități a acesteia, ci din cauză că atrage privirile. Rezultă că orice publicitate care atrage privirile folosind comparații între prețuri este interzisă, indiferent dacă este adevărată sau falsă.
- 17 De asemenea, interdicția respectivă depășește cerințele impuse de obiectivul urmărit în măsura în care aceasta afectează publicitatea care nu este deloc înșelătoare și conține comparații între prețuri practicate în realitate, care pot fi de mare utilitate pentru a-i permite consumatorului să facă alegeri în deplină cunoștință de cauză.
- 18 Trebuie adăugat că o examinare comparată a legislațiilor statelor membre arată că informarea și protejarea consumatorului pot fi asigurate prin măsuri care au efecte mai puțin restrictive

asupra comerțului intracomunitar decât cele vizate în litigiul din acțiunea principală (a se vedea punctul 52 din concluziile avocatului general).

- 19 Prin urmare, este necesar să se constate că interdicția de tipul celei contestate în litigiul din acțiunea principală nu este proporțională cu obiectivul urmărit.
- 20 Guvernul german a susținut, de asemenea, că interdicția în cauză nu poate fi incompatibilă cu articolul 30 din tratat în măsura în care nu determină decât o piedică marginală pentru libera circulație a mărfurilor.
- 21 În această privință, trebuie subliniat că, cu excepția normelor care au doar efecte ipotetice asupra comerțului intracomunitar, este cert că articolul 30 din tratat nu face deosebire între măsurile care pot fi încadrate ca măsuri cu efect echivalent unei restricții cantitative în funcție de intensitatea efectelor pe care le au asupra comerțului în interiorul Comunității.
- 22 În ceea ce privește protecția loialității tranzacțiilor comerciale și, prin urmare, a concurenței, este necesar să se precizeze că comparațiile între prețuri exacte, interzise printr-o reglementare de tipul celei contestate, nu pot deloc să denatureze condițiile de concurență. Pe de altă parte, o reglementare care are efectul de a interzice asemenea comparații este în măsură să restrângă concurența.
- 23 Având în vedere considerentele precedente, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 30 din tratat trebuie să fie interpretat în sensul că împiedică aplicarea oricărei dispoziții din legislația unui stat membru A care interzice unei întreprinderi ce are sediul în statul respectiv și vinde prin corespondență, prin catalog sau broșură, mărfuri importate dintr-un stat membru B să practice o publicitate prin intermediul prețurilor în care prețul nou este scos în evidență pentru a atrage privirile și se face trimitere la un preț mai mare prezent în catalogul anterior sau broșura anterioară.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 24 Cheltuielile efectuate de Guvernul Republicii Federale Germania și de Guvernul Republicii Italiene, precum și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea care i-a fost adresată de către Bundesgerichtshof, prin Ordonanța din 11 aprilie 1991, declară:

Articolul 30 din Tratatul CEE trebuie să fie interpretat în sensul că împiedică aplicarea oricărei dispoziții din legislația unui stat membru A care interzice unei întreprinderi ce are sediul în statul respectiv și vinde prin corespondență, prin catalog sau broșură, mărfuri importate dintr-un stat membru B să practice o publicitate prin intermediul prețurilor în care prețul nou este scos în evidență pentru a atrage privirile și se face trimitere la un preț mai mare prezent în catalogul anterior sau broșura anterioară.

Due

Kakouris

Zuleeg

Murray

Mancini

Moitinho de Almeida

Grévisse

Díez de Velasco Kapteyn

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, 18 mai 1993.

Grefier
J.-G. Giraud

Președinte
O. Due